

Miljøplan for oppfølging av miljøtiltak i forurenset sjøbunn

Jens Laugesen, DNV GL og Bjørn Nygård, Yarconsult

Temamøte i Miljøringen 14 og 15 mars 2018

Hva er en miljøplan for oppfølging av miljøtiltak i forurenset sjøbunn?

- Vår tolking: «*En plan som ivaretar alle miljøaspekter i forbindelse med tiltak i forurenset sjøbunn*».
- Minstekrav: Alle miljøkrav fra myndigheter må ivaretas (Fylkesmannen/Miljødirektoratet)

Typiske krav fra miljømyndigheten - mudring

- Oversikt over miljøtilstand på sjøbunnen før mudring (analyser sedimentprøver)
- Minimere spredning fra mudring, opptak, transport og annen håndtering av muddermasser
- Overvåkingsplan for mudring og transport av sedimenter
- Oversikt over miljøtilstand på sjøbunnen etter mudring (analyser sedimentprøver)
- Krav til tilstandsklasse etter mudring (kan fravikes hvis det tildekkes etterpå)
- Redegjørelse for hvordan muddermasser skal håndteres (godkjent mottak, sjødeponi, rensing)

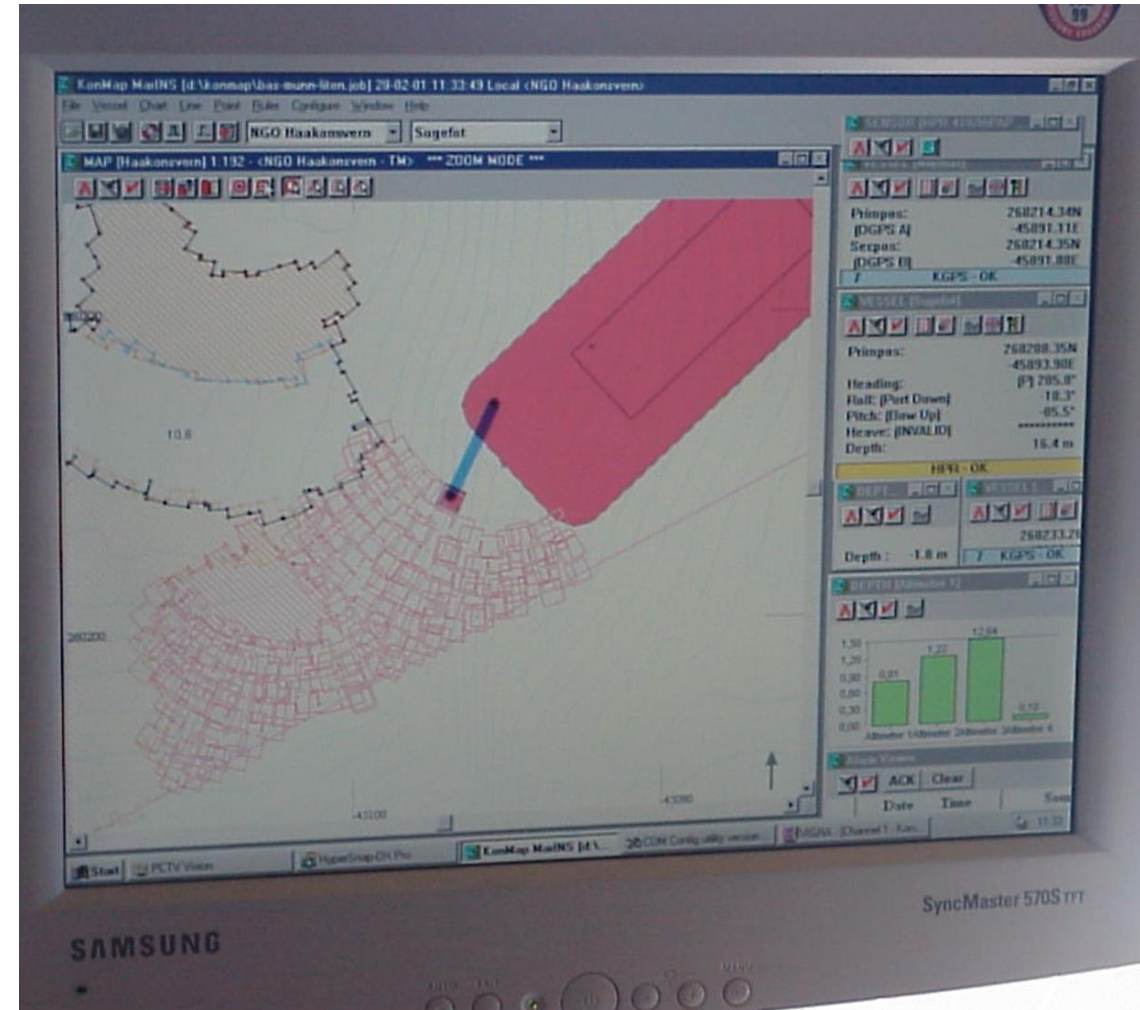
Typiske krav fra miljømyndigheten - tildekking

- Oversikt over miljøtilstand på sjøbunnen før tildekking (analyser sedimentprøver)
- Masser som benyttes til tildekking skal oppfylle kravene i Miljødirektoratets testprogram for tildekkingsmasser (M-411/2015),
- Overvåkingsplan for tildekkingen (f.eks. skal ikke tildekkingsmasser spres til andre områder og utleggingen skal foregå på en slik måte at det forårsaker minst mulig oppvirvling)
- Oversikt over miljøtilstand på sjøbunnen etter tildekking (analyser sedimentprøver)
- Krav til tilstandsklasse etter tildekking (man pleier å ta hensyn til at det skjer noe forurensning etter tildekking)

Kartlegging av sjøbunnen

- Det er svært vesentlig å ha gode batymetridata ved tiltak i sjø.
- I forkant av miljøplanen må investeres i en grundig kartlegging av sjøbunnen før tiltaket starter.
- En må ha kjennskap til type og mengde forurensning og hvor dypt forurensningen ligger i sedimentet (spesielt ved mudring).
- Videre må en ha gode batymetridata for å kunne beregne (og avregne) tiltaksareal og volum.

Kartverkets autorisasjonsordning for sjømåling som kan leveres Kartverket

- Kartverket har etablert en ordning for å heve kvaliteten på sjømåling.
- Kartverket har derfor utviklet en standard for sjøkartlegging, for å gjøre bransjen mer robust og kvalitetsbevisst.
- Kartverket har etablert en godkjenningsordning for aktører innen sjømåling og behandling av hydrografiske data. Autoriserte firma kan levere måledata til Kartverket som brukes til å utarbeide nye sjøkart.
- Siden 1. januar 2016 behandler Kartverket søknader om godkjenning og foretar bedømming av virksomheter.
- Autorisasjonsordningen for sjømåling og behandling av hydrografiske data, innebærer en kvalitetssikret metode for innhenting av måledata som gir kvalitetssikret informasjon om havbunnen.
- Link til standarden: <https://www.kartverket.no/geodataarbeid/Standarder/Standard-for-sjokartlegging/>
- Ved forespørsel på sjømåling bør det minimum stilles krav om at tilbyder oppfyller Kartverkets tekniske krav. Ideelt sett bør tilbyder være autorisert av Kartverket.

Hvem skal utføre miljøovervåkingen og hvem kontrollerer?

- Et viktig spørsmål er hvem som skal utføre miljøovervåkingen under tiltaket.
- Skal hele ansvaret overlates til entreprenøren eller skal oppdragsgiver utføre hele eller deler av overvåkingen?
- Det finnes ikke noe standardsvar på dette, det en ser i mange tilfeller er at oppdragsgiver i konkurransegrunnlaget sier at entreprenøren er ansvarlig for miljøovervåkingen under tiltaket.
- Da mange entreprenører ikke har egen kompetanse på miljøovervåking vil de i de fleste tilfeller bruke en miljøkonsulent til dette.
- I noen tilfeller foretar oppdragsgiver også kontroller på egen hånd for å forsikre seg om at entreprenøren (miljøkonsulenten) utfører miljøovervåkingen i henhold til tillatelsen.
- Ved større miljøtiltak i sediment, for eksempel i den nasjonale oppryddingen, vil også miljømyndigheten (Fylkesmannen/Miljødirektoratet) i noen tilfeller utføre kontroller.

Stoppkriterier

- En utfordring i alle miljøplaner/overvåkingsplaner er hvordan stoppkriterier skal utformes; det er viktig at tiltaket ikke medfører spredning av forurensning til nye områder og samtidig skal en unngå unødvendige stopp.
- Stoppkriterier bør ta hensyn til bakgrunnsverdier og forstyrrelse fra normal aktivitet i tiliggende områder.

Foto: Jon Egil Vinje, Multiconsult

Stoppkriterier tildekking

- En typisk problemstilling ved tildekking av forurenset sjøbunn med rene masser er overskridelse av turbiditet som kan medføre stopp i arbeidene.
- Utfordringen er at en ikke kjenner til om den forhøyede turbiditeten skyldes spredning av rene masser (tildekkingsmassen) eller oppvirvling av forurenset sjøbunn.
- Hvordan unngår en slike situasjoner?
  - Ha tilgang til flere tildekkingsområder slik at en kan fortsette et annet sted mens en får klarlagt hvorfor en har fått høy turbiditet.
  - Ha forskjellige turbiditetsgrenser: Den strengeste når en legger på det første tildekkingslaget på forurenset sjøbunn, mindre streng grense når en tildekker på lag av rene tildekkingsmasser.
  - Utføre en vurdering på forhånd av konsekvenser av spredning av rene tildekkingsmasser utenfor tildekkingsområdet. Hvis det f.eks. er i et generelt forurenset område har det liten konsekvens for miljøet.

Stoppkriterier mudring

- Et typisk problemstilling ved mudring er overskridelse av turbiditet med påfølgende stopp.
- I mellomtiden stopper arbeidene og dette koster tid og penger.
- Hvordan unngår en slike situasjoner?
  - Ha tilgang til flere mudringsområder slik at en kan fortsette et annet sted mens turbiditeten synker og en eventuelt også får analysert vannprøver.
  - Akseptere at en i selve mudringsområdet har forhøyede verdier av turbiditet og sannsynligvis også forhøyede verdier av miljøgifter i vannet. Konsentrere overvåkingen om å unngå spredning ut av mudringsområdet.
  - Ha individuelt tilpassede turbiditetskriterier basert på den lokale forurensningssituasjonen og hva som kan virvles opp og spres.

Miljøovervåking i områder med skipstrafikk

- Mange ganger foregår miljøtiltakene (mudring og/eller tildekking) i områder med skipstrafikk (havner/seilingsleder)
- Det er tilfeller hvor miljøkrav kan komme i konflikt med krav om at skipstrafikk må opprettholdes i tiltaksperioden.
- Hvordan håndterer en slike situasjoner?
  - Stasjoner for miljøovervåking må legges utenfor skipsleden
  - I noen tilfeller er det mulig å få etablert en «sluse» med en siltgardin som åpnes og lukkes
  - Det er også noen steder prøvd ut med «boblegardin»
  - Arbeidstiden må tilpasses skipstrafikken

Konklusjon

- En god miljøplan er grunnlaget for et vellykket prosjekt i forurenset sjøbunn

Tips:

- Gå igjennom alle operasjoner på forhånd. Hvor kan det oppstå problemer?
- Vurdere å søke om andre grenser enn de som normalt er brukt i tillatelser fra Fylkesmannen som tar hensyn til trafikk i område.
- Hvor mange stoppkriterier har prosjektet? Stopp koster penger og mange stopp er på grunn av usikkerhet om en forårsaker forurensning
  - Er det mulig å erstatte stoppkriteriet med et annet kriterium? Eller finne en vei for å fortsette arbeidene?
  - Kan en investere litt mer i overvåkingsutstyr og på den måten unngå stopp?

Takk for oppmerksomheten!

www.dnvgl.com

SAFER, SMARTER, GREENER

The trademarks DNV GL®, DNV®, the Horizon Graphic and Det Norske Veritas® are the properties of companies in the Det Norske Veritas group. All rights reserved.